

MUHANDISLIK

& IQTISODIYOT

№2

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

2026 fevral

Milliy nashrlar

OAK: <https://oak.uz/pages/4802>

05.00.00 - Texnika fanlari

08.00.00 - Iqtisodiyot fanlar

Google Scholar

OPEN ACCESS

ULRICHSWEB™
GLOBAL SERIALS DIRECTORY

Academic Resource Index
ResearchBib

ISSN INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER INTERNATIONAL CENTRE

CYBERLENINKA

OpenAIRE

ROAD

INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL

BASE

Crossref

НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ БИБЛИОТЕКА LIBRARY.RU

ISSN: 3060-463X

РЭУ.РФ
РОССИЙСКИЙ ЭКОНОМИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ Г.В. ПЛЕХАНОВА
ТАШКЕНТСКИЙ ФИЛИАЛ

muhandislik **& iqtisodiyot**

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Elektron nashr, 924 sahifa.
2026-yil, fevral

Bosh muharrir:

Zokirova Nodira Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, DSc, professor

Bosh muharrir o'rinbosari:

Shakarov Zafar G'afforovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori, PhD, dotsent

Tahrir hay'ati:

Abduraxmanov Kalendar Xodjayevich, O'z FA akademigi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori, professor

Maxkamov Baxtiyor Shuxratovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shaumarov Said Sanatovich, texnika fanlari doktori, professor

Turayev Bahodir Xatamovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Allayeva Gulchexra Jalgasovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Arabov Nurali Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Maxmudov Odiljon Xolmirzayevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Xamrayeva Sayyora Nasimovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bobonazarova Jamila Xolmurodovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Irmatova Aziza Baxromovna, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Bo'taboyev Mahammadjon To'ychiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Shamshiyeva Nargizaxon Nosirxuja kizi, iqtisodiyot fanlari doktori, professor,

Xolmuxamedov Muhsinjon Murodullayevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Xodjayeva Nodiraxon Abdurashidovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Amanov Otabek Amankulovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Qurbonov Samandar Pulatovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Zikriyoyev Aziz Sadulloyevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Tabayev Azamat Zaripbayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sxay Lana Aleksandrovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Ismoilova Gulnora Fayzullayevna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Djumaniyazov Umrbek Ilxamovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kasimova Nargiza Sabitdjanovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent

Kalanova Moxigul Baxritdinovna, dotsent

Ashurzoda Luiza Muxtarovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Sardor Begmaxmat o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sharipov Botirali Roxataliyevich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor

Tursunov Ulug'bek Sativoldiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Bauyetdinov Majit Janizaqovich, Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti dotsenti, PhD

Botirov Bozorbek Musurmon o'g'li, Texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Sultonov Shavkatjon Abdullayevich, Kimyo fanlari doktori, (DSc)

Jo'raeva Malohat Muhammadovna, filologiya fanlari doktori (DSc), professor.

Yusupov Maxamadamin Abduxamidovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor

Kalonova Moxigul Baxritdinovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi (DSc), professor.

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Norboyev Odil Abrayevich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Nasimov Dilmurod Abdulloyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Mirzayev Kulmamat Djanzakovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

Karimova Nilufar Sadirdin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)

Pardaev Umidjon Uralovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

muhandislik & iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

- 05.01.00 – Axborot texnologiyalari, boshqaruv va kompyuter grafikasi
- 05.01.01 – Muhandislik geometriyasi va kompyuter grafikasi. Audio va video texnologiyalari
- 05.01.02 – Tizimli tahlil, boshqaruv va axborotni qayta ishlash
- 05.01.03 – Informatikaning nazariy asoslari
- 05.01.04 – Hisoblash mashinalari, majmualari va kompyuter tarmoqlarining matematik va dasturiy ta'minoti
- 05.01.05 – Axborotlarni himoyalash usullari va tizimlari. Axborot xavfsizligi
- 05.01.06 – Hisoblash texnikasi va boshqaruv tizimlarining elementlari va qurilmalari
- 05.01.07 – Matematik modellashtirish
- 05.01.11 – Raqamli texnologiyalar va sun'iy intellekt
- 05.02.00 – Mashinasozlik va mashinashunoslik
- 05.02.08 – Yer usti majmualari va uchish apparatlari
- 05.03.02 – Metrologiya va metrologiya ta'minoti
- 05.04.01 – Telekommunikatsiya va kompyuter tizimlari, telekommunikatsiya tarmoqlari va qurilmalari. Axborotlarni taqsimlash
- 05.05.03 – Yorug'lik texnikasi. Maxsus yoritish texnologiyasi
- 05.05.05 – Issiqlik texnikasining nazariy asoslari
- 05.05.06 – Qayta tiklanadigan energiya turlari asosidagi energiya qurilmalari
- 05.06.01 – To'qimachilik va yengil sanoat ishlab chiqarishlari materialshunosligi
- 05.08.03 – Temir yo'l transportini ishlatish
- 05.09.01 – Qurilish konstruksiyalari, bino va inshootlar
- 05.09.04 – Suv ta'minoti. Kanalizatsiya. Suv havzalarini muhofazalovchi qurilish tizimlari
- 10.00.06 – Qiyosiy adabiyotshunoslik, chog'ishtirma tilshunoslik va tarjimashunoslik
- 10.00.04 – Yevropa, Amerika va Avstraliya xalqlari tili va adabiyoti
- 08.00.01 – Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 – Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 – Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 – Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 – Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 – Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 – Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 – Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 – Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 – Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 – Marketing
- 08.00.12 – Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 – Menejment
- 08.00.14 – Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 – Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 – Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 – Turizm va mehmonxona faoliyati

Ma'lumot uchun, OAK
Rayosatining 2024-yil 28-avgustdagi 360/5-son qarori bilan "Dissertatsiyalar asosiy ilmiy natijalarini chop etishga tavsiya etilgan milliy ilmiy nashrlar ro'yxati"ga texnika va iqtisodiyot fanlari bo'yicha "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali ro'yxatga kiritilgan.

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz:

1. Toshkent shahridagi G.V.Plexanov nomidagi Rossiya iqtisodiyot universiteti
2. Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti
3. Toshkent irrigatsiya va qishloq xo'jaligini mexanizatsiyalash muhandislari instituti" milliy tadqiqot universiteti
4. Islom Karimov nomidagi Toshkent davlat texnika universiteti
5. Muhammad al-Xorazmiy nomidagi Toshkent axborot texnologiyalari universiteti
6. Toshkent davlat transport universiteti
7. Toshkent arxitektura-qurilish universiteti
8. Toshkent kimyo-texnologiya universiteti
9. Jizzax politexnika instituti

MUNDARIJA

RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR BANKLARIDA RISK-MENEJMENTNING TASHKILYI MODELLARI.....	26
Madaminov Bekzod Allayarovich	
“HUDUDGAZTA‘MINOT” AJ DA AMALGA OSHIRILGAN LOYIHALAR SAMARASI	32
Shukurillaev Jahongir Botir o‘g‘li	
HARBIY XIZMATCHI AYOLLARNING MAXSUS KIYIM SIFATIGA QO‘YILADIGAN DASTLABKI TALABLARNI SHAKLLANTIRISH	37
Abduraxmanova N.D., Mirtolipova N.X., Nasirullayeva G.S.	
СОВРЕМЕННОЕ СОСТОЯНИЕ ПРОБЛЕМЫ НЕСПЕЦИФИЧЕСКОГО ЯЗВЕННОГО КОЛИТА У ДЕТЕЙ	42
Закирова Бахора Исламовна, Каримов Достон Рустам угли	
ОЦЕНКА ВОЗДЕЙСТВИЯ ФИСКАЛЬНЫХ И КРЕДИТНЫХ ИНСТРУМЕНТОВ НА РЫНКИ ВЫСОКОЛИКВИДНОЙ ПРОДУКЦИИ И ЕСТЕСТВЕННЫХ МОНОПОЛИЙ В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	48
Бекзод Умматов	
ТРАНСФОРМАЦИЯ СИСТЕМ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА В УСЛОВИЯХ ЦИФРОВИЗАЦИИ: СРАВНИТЕЛЬНЫЙ ЭКОНОМИКО-СТАТИСТИЧЕСКИЙ АНАЛИЗ ЭФФЕКТИВНОСТИ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА.....	55
Вахидов Азизжон Саиджонович	
SUG‘URTA FAOLIYATIDAGI MOLIYAVIY RISKLAR: BAHOLASH VA MINIMALLASHTIRISH STRATEGIYALARI	58
Xalikulova Shirin Utkir qizi	
“ANDIJONDONMAHSULOT” AJ MISOLIDA XARAJATLARNING STRATEGIK BOSHQARUV HISOBİ: AMALIY TAHLIL VA TAKOMILLASHTIRISH TAVSIYALARI	62
Xayitboyeva Laylo Oybekovna	
XORIJİY MAMLAKATLARNING NORASMIY IQTISODIYOT DARAJASINI PASAYTIRISHDAGI TAJRIBASI	66
Alimardonov G‘ayratjon Nuraliyevich	
XO‘JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARDA BARQARORLIK HISOBOTLARI AUDITINI SHAKLLANTIRISH	72
Xolikov Ravshan Anvar o‘g‘li	
PUL - KREDIT SIYOSATINING TRANSMISSION MEXANIZMINI RIVOJLANTIRISH	76
Obidova Zilola Ikromjon qizi	
HOMILADORLIK DAVRIDA AYOLLARDA UCHRAYDIGAN GESTOZLI KATARAL GINGIVITNI KOMPLEKS DAVOLASHNI OPTIMALLASHTIRISH	81
Nomurodova Farangiz Lazizovna	
AGRAR KORXONALARDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHDA INVESTITSIYA MEXANIZMLARINING IQTISODIY SAMARADORLIGI VA RIVOJLANTIRISH YO‘NALISHLARI	87
Egamberdiyev Abdujabbor Xusanovich	
YOSHLAR TADBIRKORLIGI VA KICHIK BIZNES IQTISODIYOTINI TA‘MINLASHDA INFRATUZILMALARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	92
Mirzatov Baxtiyor Toxirovich	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARI FAOLIYATINI BAHOLASH METODOLOGIYASINING MAZMUNI VA TAMOIYILLARI	96
Mavrulov Ravshan Nematjonovich	

УПРАВЛЕНИЕ ИНФОРМАЦИОННЫМИ КОММУНИКАЦИЯМИ В ПРОЕКТАХ	101
Носирова Гулираъно Абдулазиз кизи	
DAVLAT BUDJETI JARAYONIDA MONITORING VA MOLIVAVIY NAZORATNI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	107
Yax'yayeva Dilfuza Bagdatovna	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	111
Axmedov Sanjar Temur o'g'li	
RAQAMLI MOLIVA TEXNOLOGIYALARI EVOLYUTSIYASINING ISTIQBOLLI YO'NALISHLARI VA YUZAGA KELISHI MUMKIN BO'LGAN XATARLAR TAHLILI	117
Ko'chimov Jahongir Shuxrat o'g'li	
GAZ VA GAZ KONDENSATINI YIG'ISH VA TAYYORLASH TIZIMLARI UCHUN ZAMONAVIY LOYIHALASH USULLARI TAHLILI	123
Abdirazakov Akmal Ibragimovich Namozov Og'abek Maxmud o'g'li	
AGILE PROJECT MANAGEMENT IN THE DIGITAL ERA: STRATEGIES, FRAMEWORKS, AND BEST PRACTICES FOR SUCCESS	128
Utkirova Maftuna Murodjon qizi	
O'ZBEKISTON EKSPORTYOR KORXONALARINING YANGI BOZORLARGA CHIQUISHIDA FAOL MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISH HOLATI VA MUAMMOLARI	134
Baqoyev Sunnatillo Burxon o'g'li	
TADBIRKORLIK FAOLIYATIGA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING ILMIIY-NAZARIY ASOSLARI	139
Salaydinov Shodiyor Nizom o'g'li	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA INVESTITSION LOYIHALARNI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING TASHKILIIY-IQTISODIY JIHLTLARI	144
Qurbonov Jasurbek Pozilovich	
OPTIMIZATION OF ROADSIDE AUTO CAMPING SITES (REST AREAS) ON HIGHWAYS USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE: INFRASTRUCTURE GAPS AND CORRIDOR-BASED EVIDENCE FROM UZBEKISTAN	150
Akramov Akbarjon Akmal ugli	
QURILISH KORXONALARIDA INNOVATSION MARKETING YONDASHUVLARINING AHAMIYATI	156
Aminov Abbas Mo'minboy o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA AHOLI ISH BILAN BANDLIGI SAMARADORLIGINI IFODALOVCHI KO'RSATKICHLAR	160
Abdusaidov Akmal Abduvaliyevich	
MINTAQADA XUSUSIY TIBBIYOT MUASSASALARIDA MARKETING STRATEGIYASI	165
Yakubov Temur G'anibekovich	
AHOLI DEMOGRAFIK JARAYONLARINI IFODALOVCHI STATISTIK KO'RSATKICHLAR TIZIMI	169
Siroj Zarina Rustambekovna	
AXBOROT MAHSULOTLARI BIZNESINING YAIM VA BANDLIKKA TA'SIRI: EKONOMETRIK TAHLIL	176
Abdullayev Abdulla Fayzulla o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMINI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISHNING KONSEPTUAL ASOSLARI	181
Ziyodullayev Qahramon	
ЭНЕРГОЭФФЕКТИВНОСТЬ: ПОЛЬЗА ДЛЯ ЭКОНОМИКИ И ЭКОЛОГИИ	185
Хамдамова Гавхар Абсаматовна	
O'ZBEKISTONDA EKSPORTNI RAG'BATLANTIRISHNING MOLIVAVIY VOSITALARI VA ULARNI TAKOMILLASHTIRISHNING ASOSIY YO'NALISHLARI	191
Mamatov Baxodir Quldoshovich	

KO'P QIRRALI VALLARNING SHAKLLANTIRISH METODLARI VA USULLARINI TAHLIL QILISH	197
<i>Xasanov Bobirmirzo Maxmudali o'g'li, Valixonov Dostonbek Azim o'g'li, Alibekov Rasulbek Qanotbek o'g'li</i>	
MINTAQA SANOATINING TARKIBIY TRANSFORMATSIYASI VA UNNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRINI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH	205
<i>Abdinazarov Xusan Shaymanovich</i>	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA SUG'URTA BOZORINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH	209
<i>Nomozova Qumri Isoyevna</i>	
XALQARO STANDARTLAR TALABLARI ASOSIDA AUDITORLIK TEKSHIRUVINI TASHKIL ETISHNING ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	216
<i>Akromov Shohrux Shuhrat o'g'li</i>	
QASHQADARYO VILOYATIDA XIZMATLAR SOHASINING RIVOJLANISHNI TARTIBGA SOLISH TIZIMI	221
<i>Achilova Firuza Kurbanovna</i>	
BANK MENEJMENTIDA INKLYUZIV MOLIYALASHTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI, TAMOYILLARI VA STRATEGIK AHAMIYATI	225
<i>Rajabov Oybek Panjievich</i>	
MINTAQADA OLIY TA'LIM TIZIMINING ISHSIZLIK DARAJASIGA TA'SIRINI EKONOMETRIK MODELASHTIRISH	229
<i>Rustamov Jasurbek Ravshanbek o'g'li</i>	
MAISHIY XIZMATLAR SOHASIDA INNOVATSION KLASTER MODELINI JORIY ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	235
<i>Normurodova Zebo Eshmaxmatovna</i>	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA INVESTITSIYA FAOLIYATINI BOSHQARISH	240
<i>Xatamov Nurbek Ochildiyevich, Sharifi Abdul Fatah</i>	
MOLIYAVIY REJALASHTIRISHNING AMALDAGI MUAMMOLARI VA ULARNI YECHIMI YUZASIDAN TAKLIFLAR	245
<i>Pardayev Jamshid Muzaffarovich</i>	
TIJORAT BANKLARI LIKVIDLIK RISKLARINI BAHOLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	251
<i>Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li</i>	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA RISKLARNI BOSHQARISH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH	257
<i>Karimov Shohrux Boydulla o'g'li</i>	
"O'ZBEKISTON TEMIR YO'LLARI" AKSIYADORLIK JAMIYATINING HISOBOTLARINI XALQARO STANDARTLARGA TRANSFORMATSIYA QILISH	262
<i>Astanov Zafar Murodillayevich</i>	
QARAMA-QARSHI AYLANUVCHI IKKI ROTORLI SHAMOL TURBINASINING MATEMATIK MODEL	266
<i>Pirmatov Nurali Berdiyevich, Bekishev Allabergen Yergashevich, Saodullayev Abror Saypullayevich, Qurbonov Najmiddin Abduxamidovich</i>	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA KICHIK VA O'RTA BIZNESNI BARQAROR RIVOJLANTIRISHNING INSTITUTIONAL VA INVESTITSION MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	272
<i>Norboev Sarvar Azodovich</i>	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT SOHASIDA FAOLIYAT YURITAYOTGAN TADBIRKORLIK SUBYEKTLARINING IQTISODIY AHAMIYATI	277
<i>Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o'g'li</i>	
ANALYSIS OF UZBEKISTAN'S MAIN ECONOMIC INDICATORS AND GDP GROWTH	283
<i>B.Beknazarov</i>	

SOTISH JARAYONIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR VA MARKETING TADQIQOTLARINING INTEGRATSIIYASI	288
Abduxalilova Laylo Tohtasinovna	
ПРИМЕНЕНИЕ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В АУДИТЕ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ: ГЛОБАЛЬНЫЙ И УЗБЕКСКИЙ КОНТЕКСТ	294
Мегноров Алмардон Абдирахмонович	
RISK MANAGEMENT STRATEGIES IN UNCERTAIN ECONOMIC ENVIRONMENTS: A GLOBAL COMPARATIVE STUDY	302
Nigmatova Malika	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIVAVIY BARQARORLIKNI TA'MINLASHNING NAZARIY ASOSLARI.....	307
Hamrayev Maqsudjon Saidaxmadovich	
BARQAROR RIVOJLANISHNI TA'MINLASHDA AHOLI BANDLIGINI OSHIRISH MASALALARI	311
Mamajonova Gulbaxor Toxirjon qizi	
АВТОМАТИЗАЦИЯ АУДИТОРСКИХ ПРОЦЕДУР НА ОСНОВЕ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ И МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТОВ: ВЛИЯНИЕ НА КАЧЕСТВО АУДИТОРСКИХ ЗАКЛЮЧЕНИЙ	316
Киличева Ф.Б.	
MAISHIY TEXNIKA EKSPORTIDA YASHIL IQTISODIY SAMARADORLIKNI BAHOLASHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI	320
Kushmanova Mahbuba	
GAZ TA'MINOTIDA YO'QOTISHLARNI KAMAYTIRISHNING IQTISODIY ASOSLARI	324
Xamidov Xayriddin Faxritdinovich	
DAVLAT AKTIVLARINI XUSUSIYLASHTIRISHNING MINTAQA IQTISODIY RIVOJLANISHIGA TA'SIRINI BAHOLASH (QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA).....	329
Sharapov Farrux Shomuratovich	
КРИТЕРИИ ОТБРАКОВКИ ЭКСТРУЗИОННЫХ АЛЮМИНИЕВЫХ ПРОФИЛЕЙ ГРУППЫ ALMGS1 ПО МАКРОСТРУКТУРНЫМ ПРИЗНАКАМ В ПРОИЗВОДСТВЕННЫХ УСЛОВИЯХ	333
Ибрахимов Фаррухжон Фарходович	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA DEBITORLIK QARZLARI VA FAKTORING OPERATSIYALARI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	336
G'oziyeva Mokhira Rustamovna	
KULTIVATOR YUMSHATKICH PANJALARI O'TMASLANISH DARAJASINING ISH KO'RSATKICHLARIGA TA'SIRI	345
Quvondiqov Yoqub Tursunbaevich, Nuraliyev To'liqin Alimardanovich	
SANOAT KORXONALARINI BOSHQARISHDA INNOVATSION STRATEGIYANI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA XORIJIY TAJRIBALAR	352
To'g'onov Ibroximxo'ja	
TMK KORXONASI SHAROITIDA R6AM5 MARKALI TEZKESAR PO'LATDAN TAYYORLANGAN PARMA UCHUN TERMIK ISHLOV BERISH REJIMI	358
Djalalova Sevara Toxtamuratovna	
РОЛЬ ЦИФРОВЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В РАЗВИТИИ ИНКЛЮЗИВНОГО ОБРАЗОВАНИЯ	362
Шоев Алим Халмуратович	
TRANSFORMATSIYA VA XUSUSIYLASHTIRISH OMILLARINING BANK SAMARADORLIGI KO'RSATKICHLARIGA TA'SIRI	367
Umirzoqova Aziza Olim qizi	
SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION BOSHQARUV SAMARADORLIGINI OSHIRISH	372
Ismatov Raxmatilla Oltinovich	
RAQAMLI TO'LOV TIZIMLARI TADBIRKORLIK SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILI SIFATIDA.....	376
Yoqubjonov Ibrohim G'olibjon o'g'li	

BANK TIZIMIDAGI AKTIVLARINING UNUMDORLIGINI OSHIRISH BO'YICHA STRATEGIK YONDASHUVLAR	379
Sadikov Q.M.	
СЦЕНАРНОЕ МОДЕЛИРОВАНИЕ ПОВЫШЕНИЯ ЭНЕРГОЭФФЕКТИВНОСТИ ОТРАСЛЕЙ ЭКОНОМИКИ УЗБЕКИСТАНА В УСЛОВИЯХ НЕОПРЕДЕЛЁННОСТИ И СТРУКТУРНЫХ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ	383
Муслимова Ф.С., Хашимова Н.А.	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA TIBBIY XIZMATLARNI TAQDIM QILISHNING INNOVATSION YONDASHUVLARI	390
S.M. Raximova	
YANGI O'ZBEKISTONDA OLIY TA'LIM MUASSASALARI AXBOROT-RESURS MARKAZLARI FAOLIYATINI STRATEGIK BOSHQARISH MODELI	395
Qurbanova Muazzam Fazliddinova	
IQTISODIYOTNING TRANSFORMATSIYALASHUVI JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASHNING TAHLILI	399
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA EKSPORTNI RAG'BATLANTIRISH MASALALARI	404
Abdug'aniyev Murodjon Shavkat o'g'li	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARNING INNOVATSION FAOLIYATINI INVESTITSIYALAR YORDAMIDA QO'LLAB-QUVVATLASH	408
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
FRANSUZ TILIDA FE'L SEMANTIKASINING KO'PMA'NOLILIK VA BIRMA'NOLILIK ASPEKTLARI	412
Jo'rayeva Malohat Muhammadovna, Bekmetova Munisa Karimbayevna	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASIDA ASOSIY KAPITALGA KIRITILGAN INVESTISIYALARDA CHET-EL INVESTISIYASI VA KREDITLARINI ROLI	418
Sultanov Anvar Abdullaevich	
INSON QON TOMIRLARINING TARMOQLANISHINI L-SISTEMALAR ASOSIDA HOSIL QILISH ALGORITMNI ISHLAB CHIQUV	423
Boliyeva Dilrabo Nurbek qizi	
YASHIL IQTISODIYOT LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISHDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK (DXSH)NING AHAMIYATI	429
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
NAMANGAN VILOYATIDA TURIZM SOHASINI RIVOJLANTIRISHNING STRATEGIK YO'NALISHLARI	434
Otaylor Usmonaliyev	
TIJORAT BANKLARIDA VALYUTA ARBITRAJI VA UNING MOHIYATI	440
Yaxyayev Ziyodilla Lutfullayevich	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN ALOQA SOHASINI MOLIYALASHTIRISHNING NAZARIY JIHATLARI	443
Mirzaraximova Aziza Azimdjanovna	
DON VA UN MAHSULOTLARINI QAYTA ISHLASH KORXONALARIDA MARKETING FAOLIYATINI BOSHQARISH XUSUSIYATLARI	450
Boyjigitov Sanjarbek Komiljon o'g'li	
SURXONDARYO VILOYATIDA TUXUM ISHLAB CHIQUVISHNING JORIY HOLATI TAHLILI	454
Ismoilov Zuhridin Sayitqulovich	
ZAMONAVIY TURAR-JOY ME'MORCHILIGIDA MILLIYLIK VA AN'ANAVIYLIKNING O'RNI VA AHAMIYATI	459
Toshniyozov Otabek Hakimovich	
MARKAZIY QIZILQUM FOSFORIT RUDALARIDAN QIMMATBAHO KOMPONENTLARNI KOMPLEKS AJRATISH TEXNOLOGIYASI	464
Eshonqulov Uchqun Xudaynazar o'g'li, Ruzibayeva Dildora Akramovna, Xushvaqtova Dilshoda Shavkat qizi	

BANKLARDA CHAKANA KREDITLASH JARAYONLARINI RAQAMLASHTIRISH TARTIBI	470
<i>Axmedova Dilrabo Kurbondurdi qizi</i>	
TADBIRKORLIK VA KICHIK BIZNESNI QO‘LLAB-QUVVATLASHNING XALQARO MODELLARI HAMDA ULARNING AMALIY AHAMIYATI	476
<i>Nodirbek Shavkatovich Mirzaaxmedov</i>	
DAVLAT FUQAROLIK XIZMATIDA XOTIN-QIZLARNING BOSHQARUV KARYERASI: MOHIYATI, ZARURIYATI VA ILMIY-NAZARIY ASOSLARI	483
<i>Abduraxmonova Feruzabonu</i>	
ASOSIY KAPITALGA INVESTITSİYALARNI MOLIYALASHTIRISHNING RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLAR TAJRIBALARI	489
<i>Xoshimov Sobir Murtazayevich</i>	
QURILISH MATERIALLARI ISHLAB CHIQARUVCHI KORXONALARDA MARKETING FAOLIYATINING TASHKILY TUZILMASINI OPTIMALLASHTIRISH	495
<i>Uzakova Umida Ruziyevna</i>	
OLIY TA‘LIMNI MOLIYALASHTIRISH SAMARADORLIGI VA PROFESSOR-O‘QITUVCHI–TALABA NISBATI O‘RTASIDAGI IQTISODIY BOG‘LIQLIK.....	502
<i>Dusanov Salim Mamarasulovich</i>	
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ ВНЕДРЕНИЯ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА В СИСТЕМЫ AML: АНАЛИЗ ПРАКТИК ВЕДУЩИХ БАНКОВ И СТРАН СНГ	507
<i>Рашидов Авазбек Рахимович</i>	
BOJXONA TIZIMINI RAQAMLASHTIRISHDAGI MAVJUD MUAMMOLAR TAHLILI	516
<i>Radjapova Latofat Sardorovna</i>	
DEFORMATSİYALANUVCHAN STANDART CHIZIQLI QATTIQ (STANDARD LINEAR SOLID MODEL, SLS) MODEL ISHLAB CHIQISH VA SONINI TAHLIL QILISH	523
<i>Ahmadov Ilhom Aktam o‘g‘li, Faxriddinova Rayhona Vahobjon qizi, Rustamova Ruxsora Kamtar qizi</i>	
ВЛИЯНИЕ КЕРАМИЧЕСКИХ КОМПОЗИЦИОННЫХ ПОКРЫТИЙ НА ТЕПЛОВУЮ ЭФФЕКТИВНОСТЬ КАМЕННОГО ТЕПЛОАККУМУЛЯТОРА В СОЛНЕЧНО-АССИСТИРОВАННЫХ БИОГАЗОВЫХ УСТАНОВКАХ	530
<i>Д.М. Жураханов</i>	
O‘ZBEKISTONDA ISLOMIY MOLIYA TIZIMINI RIVOJLANTIRISHNING KELAJAKDAGI IMKONIYATLARI.....	537
<i>Akbarov Husniddinjon Mo‘ysin o‘g‘li</i>	
MAHALLIY BUDJETLARNI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA OCHIQLIKNI KUCHAYTIRISH	544
<i>Xolmirzayev Ulug‘bek Abdulazizovich, Normatov Joxongir Murodillayevich</i>	
DON MAHSULOTLARI TARMOG‘IDA ISHLAB CHIQARISH QUVVATLARIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	548
<i>Aipova Iroda Ikramovna</i>	
BUXORO VILOYATI SANOATI ISHLAB CHIQARISHINING TARMOQ TARKIBI DINAMIKASI VA UNDAGI O‘ZGARISHLAR TAHLILI	554
<i>Toshov Mirzabek Hakimovich</i>	
TEMIR YO‘L TRANSPORTINING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH MEZONLARI	560
<i>Nurxo‘jayeva Xilola Hakimxo‘jayevna</i>	
СОВРЕМЕННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В УПРАВЛЕНИИ УГОЛЬНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТЬЮ НА ОСНОВЕ УСТОЙЧИВОСТИ ЭФФЕКТИВНОСТИ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА	568
<i>Teshaboyev To‘lqin Zakirovich, Muradov Botir Xayat</i>	
IQTISODIYOT TARMOQLARIDA SUV ISTE‘MOLINING BOSHQARUVINI RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISHNING NAZARIY JIHATLARI	578
<i>Karimov Anvarjon Muqumjonovich, Turg‘unov Muhammadaziz Baxtiyorjon o‘g‘li</i>	
SUV RESURSLARINI BOSHQARISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR VA MOBIL ILOVALAR ASOSIDA SAMARADORLIKNI OSHIRISH MEXANIZMLARI	584
<i>Karimov Anvarjon Muqumjonovich, Uzakov Sirojiddin Djuraboyevich</i>	

SUN'YI INTELLEKT VA IQTISODIYOTNING O'ZARO ALOQADORLIGI	591
Sobirov Abdurasul Abdugafarovich	
IDENTIFICATION OF WEAVING STRUCTURES IN PILE FABRICS	596
Bahrom Baturovich Dautov, Bakhtiyor Yormakhmatovich Abduganiyev, Erkin Shamsiddinovich Rayxonov, Nazar Kilichov Bafoevich	
INNOVATIVE APPROACHES TO ENSURING FINANCIAL STABILITY IN COMMERCIAL BANKS	602
Otajanova Shahnoza Shuhratovna	
AXBOROT-RESURS MARKAZLARI FAOLIYATI VA OLIY TA'LIM SIFATI KO'RSATKICHLARI O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK MASALALARI	608
Pirmedova Xayitgul Muxammedovna	
TIJORAT BANKLAR FAOLIYATIDA DAROMADLAR VA UNING AHAMIYATI	613
Kenjayev M.G'	
MAJBURIYATLAR AUDITINING ASOSIY O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI	618
Ergasheva Vasila Abdumajitovna	
MAMLAKATIMIZDA OLIY TA'LIM EKSPORT XIZMATLARI MOLIYAVIY NATIJADORLIGINI TA'MINLASHNI TAKOMILLASHTIRISH	623
Abdusattarova Dildora Bohodirovna	
KICHIK BIZNES SUBYEKTLARINI MOLIYAVIY QO'LLAB-QUVVATLASHNING INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARI TAHLILI	630
Djurayeva Lola Abdugabbarovna	
JAMOAT YO'LOVCHI TRANSPORTINI YO'NALISHLARDA HARAKATI MUNTAZAMLIGIGA TA'SIR KO'RSATUVCHI OMILLAR	635
Nazarov Anvar Aripovich, Siddiqov Beknazar Jumanazar o'g'li	
TO'QIMACHILIK SANOATI KORXONALARINI RIVOJLANTIRISHNING TASHKILY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	643
Ismatullayeva Munisxon Bori qizi	
O'ZBEKISTONDA YAKKA TARTIBDAGI TADBIRKORLARNI SOLIQQA TORTISH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH: 2026-YIL ISLOHOTLARI VA RAQAMLI MA'MURCHILIK	649
Yakubov San'atbek Ravshanbekovich	
ISHLAB CHIQRISH SANOATI CHIQINDILARIDAN LITIY BIRIKMALARINI AJRATIB OLISHNING ZAMONAVIY TEXNOLOGIK YECHIMLARI	655
Eshonqulov Uchqun Xudaynazar o'g'li, Komilov Botir Asqar o'g'li	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING MOLIYAVIY RISKLARINI BAHOLASHDA MIQDORIY USULLARDAN FOYDALANISH	663
Raximov Abduxalil Toshbotirovich	
JUN TOLASINI MAYDA VA YIRIK IFLOSLIKlardan TOZALASH TEXNOLOGIYASI VA USKUNALARINI TAKOMILLASHTIRISH	669
Omonturdiyev Ortiq Eshboyevich	
O'ZBEK VA FRANSUZ TILLARIDA KASB-HUNAR TA'LIMI TERMINLARINING SEMANTIK QIYOSIY TAHLILI	673
Jabbarova Gulbahor Jumanazarovna	
GAZ BALLONLI AVTOMOBILLARDA RADIOTO'LQINLI UZATMALAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRILGAN TEXNIK NAZORAT TIZIMINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH	677
Mirzayev Bahodir Nuriddinovich, Zulfiqorova Guldon Akbarjon qizi	
MINTAQANING TASHQI SAVDO AYLANMASINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH USULLARI	682
G'oyibnazarov Muxammad Xamidbekovich	
IQTISODIY TADQIQOTLARDA SO'ROV O'TKAZISH METODI VA UNING ANKETA HAMDA INTERVYU SHAKLLARINI QO'LLASH MASALALARI	687
Dusmurov Radjabbay Davlatbayevich	

O'ZBEKISTONDA AUDITORLIK FAOLIYATI RIVOJLANISHI VA BIZNESDA MANFAATLAR UYG'UNLIGI.....	693
Sirojiddinov Ikromiddin Qutbiddinovich	
DAVLAT MOLIYASI VA BANK-MOLIYA INSTITUTLARINING IQTISODIY O'SISHDAGI O'RNI.....	698
Sayitbayev Shermirza Datkamirzaevich	
TRANSFORMATSIYALASHUV SHAROITIDA TIJORAT BANKLARI RESURS BAZASINI MUSTAHKAMLASH YO'NALISHLARI	703
Xolmatov Dilmurod Maxmudjonovich	
TIJORAT BANKLARINING RAQAMLI TRANSFORMATSIYASI: AN'ANAVIY BANKING TIZIMIDAN NEOBANKLARGA O'TISH MUAMMOLARI VA ISTIQBOLLARI	711
Shokirov Sardor Inotdullo o'g'li	
AVTOMATIK LOKOMATIV SIGNALIZATSIYA KODLARINI UZATISH VA DESHIFRATSIYALASH QURILMASI ISHINI TAHLIL QILISH VA DASTURIY TA'MINOTINI ISHLAB CHIQUISH.....	718
Raxmonov Bobomurod Baxtiyorovich, Qodirov Izzatjon Abrorjon o'g'li	
ФИНАНСОВАЯ МОДЕЛЬ УСКОРЕНИЯ РАЗВИТИЯ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ В УЗБЕКИСТАНЕ ЧЕРЕЗ ОПТИМИЗАЦИЮ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПОДДЕРЖКИ СТАРТАП-ПРОЕКТОВ В ВУЗАХ	724
Касимова Наргиза Сабитджановна	
KORXONALARDA PUL OQIMLARINI BOSHQARISH SAMARADORLIGI VA MOLIYAVIY BARQARORLIK O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK	729
Omonov Otajon Juraqulovich	
INVESTITSIYALAR VA INNOVATSION FAOLIYAT SAMARADORLIGINI BAHOLASH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA XORIJIY MAMLAKATLARNING ILG'OR TAJRIBALARIDAN FOYDALANISH YO'NALISHLARI.....	734
Gafurova Umida Fatixovna	
O'ZBEKISTONDA SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI HAMDA ULARNING YECHIMLARI BO'YICHA AMALGA OSHIRILAYOTGAN ISHLAR TAHLILI.....	740
Bekmetov Xursandbek Iloxamovich	
THE INTEGRATION OF TRADITION AND INNOVATION IN WOMEN'S ENTREPRENEURSHIP IN UZBEKISTAN: ECONOMIC MECHANISMS AND STRATEGIC APPROACHES	747
Narzullayeva Gulchehra Salimovna	
KO'TARILGAN TEMIR YO'L ESTAKADASIDA VAGONDAN KO'MIR TUSHIRISH JARAYONIDA CHANG TARQALISHINI BAHOLASH	757
Tohtemirov Inomjon Muqimjonovich, Xudayberganov Sakijan Kabildjanovich	
DUMKAR TIPIDAGI VAGONLARDAN YUKLARNI TUSHURISH VAQTIDA ULARNING AG'DARILISHINI OLDINI OLUVCHI TAKOMILLASHTIRILGAN QURILMANING ILMIY ASOSLARI.....	762
Yusupov Azizjon Qahramonovich, Normoxmatov Bekzodjon Shovkat o'g'li	
TEMIR YO'L STANTSIYALARIDA ARALASH POYEZDLAR HARAKATI UCHUN AVTOMATIK MARSHRUTNI SOZLASH USULI	769
Boltayev Sunnatillo Tuymurodovich, Raxmonov Bobomurod Baxtiyorovich, Kasimova Qamara Amonovna	
O'ZBEKISTON MAHSULOTLARINI XORIJIY BOZORLAR UCHUN TAYYORLASHDA FRANCHAYZING ASOSIDA NUFUZLI BRENDLAR BILAN HAMKORLIK VA QO'SHMA LOYIHALAR MEXANIZMINI ISHLAB CHIQUISH.....	777
Xodjayev Anvar Rasulovich	
AKSIONERLIK JAMIYATLARDA MOLIYAVIY INVESTITSIYALAR HISOB VA AUDITINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA YURITISH.....	783
Syunov Yorqin Bekmurodovich	
INCREASING THE EFFICIENCY INDICATORS OF DIESEL ENGINES BY IMPROVING THE COOLING SYSTEM	789
Khushnaye Obid, Orakbaeva Guljakhon	

TRANSPORT SOHASIDA DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIK VA IQTISODIY O'SISH INTEGRATSIYALASHGAN YONDASHUV VA IMKONIYATLAR.....	794
Narziyev Umidjon Baxrillayevich	
TURISTIK-REKREATSION XIZMATLARNI RIVOJLANTIRISHNING NAZARIY-METODOLOGIK ASOSLARI.....	801
Usmanova Zumrad Islamovna	
МЕХАНИЗМ ФОРМИРОВАНИЯ И РЕАЛИЗАЦИИ УПРАВЛЕНЧЕСКИХ РЕШЕНИЙ В ЭНЕРГЕТИЧЕСКИХ ПРЕДПРИЯТИЯХ В РАМКАХ РИСК-МЕНЕДЖМЕНТА.....	806
Ахмедова Нилуфар Шукратовна, Курбонбекова Мохичехра Туробжоновна	
RAQAMLASHTIRISH SHAROITIDA SOLIQ MA'MURCHILIGI USLUBIYATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	819
Umurzak Ablakulovich Radjabov	
AUDITORLIK TEKSHIRUVINI REJALASHTIRISHDA XAVF-XATARLARNI BAHOLASHNING INNOVATSION USULLARI VA ULARNI OPTIMALLASHTIRISH YO'LLARI.....	830
Saidova Sevaraxon Abdumo'min qizi	
RIVOJLANAYOTGAN MAMLAKATLAR SANOAT SEKTORIDA SIRKULAR BIZNES-MODELLARNI YASHIL MOLIYALASHTIRISH MEKANIZMLARI.....	834
Isamuxamedov Boxodir Baxramovich	
РОЛЬ ГОСУДАРСТВА В ОБЕСПЕЧЕНИИ УСТОЙЧИВОСТИ ЭКСПОРТНО-ОРИЕНТИРОВАННОЙ ИНДУСТРИАЛИЗАЦИИ.....	838
Бобоев М. Р.	
МЕЖДУНАРОДНЫЙ ОПЫТ УСТОЙЧИВО-ЦИФРОВОГО РАЗВИТИЯ ТУРИЗМА И ВОЗМОЖНОСТИ АДАПТАЦИИ ПРАКТИК SMART TOURISM ДЛЯ КУЛЬТУРНО-ИСТОРИЧЕСКИХ РЕГИОНОВ (НА ПРИМЕРЕ БУХАРСКОЙ ОБЛАСТИ).....	844
Усманова Азиза Баходировна	
ENERGY MANAGEMENT STRATEGIES FOR HYBRID ELECTRIC VEHICLES: A COMPREHENSIVE REVIEW.....	849
Asretdinova L.J., Gulnora Sh.Y.	
PAHTA-TO'QIMACHILIK KLASTERLARIDA INVESTITSIYA FAOLIYATINI BOSHQARISH VA UNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	864
B.Q. Madartov	
SINXRON GENERATORNING O'Z-O'ZIDAN CHAYQALISH JARAYONINI TAHLIL QILISH.....	867
Bekishev Allabergen Yergashevich, Zayniyeva Oliyaxon Egamberdiyevna, Kurbonov Najmiddin Abduxamidovich, Samadov Ilyos Azamat o'g'li	
SUG'URTA SOHASINING IQTISODIY-HUQUQIY MOHIYATI VA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA JARAYONLARI: NAZARIY ASOSLAR, MILLIY VA XORIJIY TAJRIBALAR.....	875
G'oziyeva Aziza Abdusalomovna	
YANGI O'ZBEKISTON – UCHINCHI RENESSANS: CHORVACHILIKDA XALQ VETERINARIYASI XIZMATI TARIXI.....	880
Sayfudinova Djamila Badridinovna	
TALENT DEVELOPMENT AS A DRIVER OF EMPLOYEE JOB SATISFACTION IN UZBEKISTAN'S PRIVATE SECTOR: A MIXED-METHODS STUDY.....	885
Farida Nishanova	
FOTO ELEKTR STANSIYALARI TOMONIDAN ELEKTR ENERGIYANI ISH LAB CHIQRISH HOLATI TAHLILI.....	893
Saidov Mash'al Samadovich	
OILAVIY TADBIRKORLIK TARAQQIYOTIDA XORIJIY TAJRIBA HAMDA UNDA FOYDALANISH MEKANIZMLARI.....	900
Ermatov Nosir Toxirovich	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA QUYOSH FOTOELEKTR STANSIYALARINING HOLATI VA O'RNATILGAN QUVVATLARINI TAHLIL QILISH.....	907
Maxamadiyev Farrux Mirazimovich, Baratov Laziz Suyun o'g'li	

TIJORAT BANKLARINING XORIJIY KREDIT LINIYALARIDAN FOYDALANISH JARAYONIDA YUZAGA KELAYOTGAN MUAMMOLAR VA ULARNI BARTARAF ETISH YO‘LLARI	912
Ayitboev Nodirbek Rashid o‘g‘li	
MINTAQALAR INVESTITSION SALOHİYATINI BAHOLASHNING INTEGRAL METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH VA UNI IJTIMOİY-IQTISODIY RIVOJLANISHGA TA‘SIRI	916
Qobilov Anvar Eshpo‘lotovich	
THE IMPACT OF CULTURAL FACTORS ON VOCATIONAL EDUCATION REFORM IN SAUDI ARABIA.....	923
Abdulmajeed Nabeel Azouz	
HUDUDLARNI IJTIMOİYIQTISODIY RIVOJLANISHDA YIRIK SOLIQ TO‘LOVCHILARNI DIFFERENTIAL YONDASHUV ORQALI RIVOJLANTIRISH YO‘LLARI.....	929
Imanova Umida Baxtiyarovna	
INSON KAPITALI RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA MEHNAT BOZORI BARQARORLIGINI TA‘MINLOVCHI OMIL SIFATIDA.....	934
Amanov Otabek Amankulovich	
DATA-DRIVEN BOSHQARUV MODELİ: NAZARIY ASOSLAR VA AMALIYOT	938
Bobxo‘jayev Asliddin Muzaffarovich	
XIZMAT KO‘RSATISH KORXONALARIDA IQTISODIY RESURSLARDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI BAHOLASH MEZONLARI VA KO‘RSATKICHLARI.....	943
Xasanov Axmadjon Shodiyarovich	
MAHALLA BOSHQARUVIDA MOLIYAVIY ERKINLIK VA IJTIMOİY BARQARORLIK O‘RTASIDAGI BOG‘LIQLIK	948
Karjavova Xurshida Abdumalikovna	

MAHALLA BOSHQARUVIDA MOLIYAVIY ERKINLIK VA IJTIMOYIY BARQARORLIK O'RTASIDAGI BOG'LIQLIK

Karjavova Xurshida Abdumalikovna

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti dotsenti, PhD

E-mail: karjavova87@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada mahalla boshqaruvida moliyaviy erkinlik va ijtimoiy barqarorlik o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikning nazariy hamda amaliy jihatlarini tahlil qilinadi. Unda mahallaning moliyaviy mustaqilligi darajasi, byudjet resurslaridan foydalanish samaradorligi va ularning ijtimoiy muhitga ta'siri yoritilgan. Tadqiqot davomida moliyaviy erkinlikning mahallada ijtimoiy xizmatlar sifati, aholi bandligi, ijtimoiy himoya tizimi va jamoaviy barqarorlikni ta'minlashdagi roli asoslab beriladi. Shuningdek, mahalla darajasida moliyaviy vakolatlarning kengaytirilishi, resurslardan maqsadli foydalanish va jamoatchilik ishtirokini kuchaytirish orqali ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlash imkoniyatlari ko'rsatib o'tiladi. Tadqiqot natijasida mahalla boshqaruvida moliyaviy erkinlikni oshirish ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashning muhim omillaridan biri ekanligi ilmiy jihatdan asoslanadi.

Kalit so'zlar: mahalla boshqaruvi, moliyaviy erkinlik, ijtimoiy barqarorlik, mahalla byudjeti, mahalliy boshqaruv, ijtimoiy xizmatlar, aholi farovonligi, jamoatchilik ishtiroki, iqtisodiy mustaqillik, hududiy rivojlanish.

Аннотация. В данной статье анализируются теоретические и практические аспекты взаимосвязи между финансовой свободой и социальной стабильностью в управлении махаллой. Рассматриваются уровень финансовой независимости махаллы, эффективность использования бюджетных ресурсов и их влияние на социальную среду. Исследование обосновывает роль финансовой свободы в обеспечении качества социальных услуг, занятости, системы социальной защиты и коллективной стабильности в махалле. Также показаны возможности укрепления социальной стабильности на уровне махаллы посредством расширения финансовых полномочий, целенаправленного использования ресурсов и повышения уровня участия общественности. Исследование научно обосновывает тот факт, что повышение финансовой свободы в управлении махаллой является одним из важных факторов обеспечения социально-экономической стабильности.

Ключевые слова: управление махаллой, финансовая свобода, социальная стабильность, бюджет махаллы, местное самоуправление, социальные услуги, благосостояние населения, участие общественности, экономическая независимость, территориальное развитие.

Annotation. This article analyzes the theoretical and practical aspects of the relationship between financial freedom and social stability in mahalla governance. It covers the level of financial independence of the mahalla, the efficiency of using budget resources, and their impact on the social environment. The study substantiates the role of financial freedom in ensuring the quality of social services, employment, social protection system, and collective stability in the mahalla. It also shows the possibilities of strengthening social stability at the mahalla level through the expansion of financial powers, targeted use of resources, and increased public participation. The study scientifically substantiates the fact that increasing financial freedom in mahalla governance is one of the important factors in ensuring socio-economic stability.

Keywords: mahalla governance, financial freedom, social stability, mahalla budget, local government, social services, population well-being, public participation, economic independence, territorial development.

KIRISH

Zamonaviy ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish sharoitida mahalla instituti jamiyat boshqaruvining eng quyi, biroq eng muhim bo'g'inlaridan biri sifatida alohida ahamiyat kasb etmoqda. Ayniqsa, hududiy rivojlanishni ta'minlash, aholi farovonligini oshirish hamda ijtimoiy muammolarni joyida hal etishda mahalla tizimining roli tobora ortib bormoqda. Shu nuqtai nazardan, mahalla boshqaruvining samaradorligi ko'p jihatdan uning moliyaviy imkoniyatlari va iqtisodiy mustaqilligi bilan belgilanadi.

Hozirgi kunda mahalla boshqaruvida moliyaviy erkinlikni ta'minlash masalasi dolzarb ilmiy-amaliy muammolardan biri hisoblanadi. Chunki moliyaviy resurslarning yetarli darajada mavjudligi va ularni mustaqil boshqarish imkoniyati mahallaning ijtimoiy vazifalarni samarali bajarishiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Moliyaviy erkinlik darajasi past bo'lgan sharoitda esa mahalla organlarining tashabbuskorligi cheklanadi, ijtimoiy loyihalarni amalga oshirish imkoniyatlari qisqaradi. Bu holat, o'z navbatida, hududiy ijtimoiy barqarorlikka salbiy

ta'sir ko'rsatishi mumkin.

Shu bilan birga, ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash bugungi kunda har qanday jamiyat rivojlanishining ustuvor yo'nalishlaridan biri sifatida qaralmoqda. Ijtimoiy barqarorlik aholining turmush darajasi, ijtimoiy himoya, bandlik, ijtimoiy xizmatlar sifati hamda jamoaviy muhit barqarorligi bilan chambarchas bog'liqdir. Mazkur ko'rsatkichlarning ijobiy dinamikasi esa ko'p jihatdan mahalla darajasida amalga oshirilayotgan boshqaruv va moliyaviy siyosatga bog'liq.

Shu bois mahalla boshqaruvida moliyaviy erkinlik va ijtimoiy barqarorlik o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni ilmiy asosda o'rganish muhim nazariy hamda amaliy ahamiyatga ega. Ushbu maqolaning maqsadi mahalla boshqaruvida moliyaviy erkinlikning ijtimoiy barqarorlikka ta'sirini tahlil qilish, mavjud muammolarni aniqlash hamda ushbu yo'nalishda takomillashtirish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar ishlab chiqishdan iborat.

Mavzuga oid adabiyotlar sharhi

Mahalla boshqaruvi, mahalliy o'zini o'zi boshqarish tizimi, moliyaviy erkinlik hamda ijtimoiy barqarorlik masalalari mahalliy va xorijiy olimlar tomonidan turli ilmiy yondashuvlar asosida o'rganilgan.

Mahalliy o'zini o'zi boshqarish institutlari iqtisodiy mustaqilligining ahamiyati bo'yicha Charles Tiebout o'zining "mahalliy tanlov" nazariyasida hududiy boshqaruv birliklarining moliyaviy mustaqilligi aholi ehtiyojlariga mos xizmatlar ko'rsatishni ta'minlashini ta'kidlaydi. Uning fikricha, mahalliy darajadagi moliyaviy erkinlik resurslardan samarali foydalanish va ijtimoiy farovonlikni oshirishga xizmat qiladi.

Mahalliy moliyaviy boshqaruv va ijtimoiy barqarorlik o'rtasidagi bog'liqlik masalasida Wallace Oates fiskal federalizm nazariyasini ilgari surib, moliyaviy vakolatlarning quyi boshqaruv darajalariga berilishi resurslarni samarali taqsimlash hamda hududiy barqarorlikni ta'minlashga xizmat qilishini asoslab beradi. Uning tadqiqotlarida mahalliy byudjet mustaqilligi ijtimoiy xizmatlar sifatini oshirishning muhim omili sifatida qaraladi.

Ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashda institutlarning roli bo'yicha Douglass North institutsional iqtisodiyot nazariyasida samarali institutlar ijtimoiy-iqtisodiy tizimning barqaror rivojlanishini ta'minlashini ta'kidlaydi. Uning fikriga ko'ra, boshqaruv institutlarining sifat darajasi va ularning iqtisodiy erkinlik bilan uyg'unligi ijtimoiy barqarorlikning asosiy sharti hisoblanadi.

Mahalliy boshqaruv tizimlarida jamoatchilik ishtiroki va ijtimoiy kapitalning ahamiyati masalasida Robert Putnam o'z tadqiqotlarida ijtimoiy ishonch, hamkorlik hamda fuqarolik faolligi darajasi yuqori bo'lgan hududlarda boshqaruv samaradorligi va ijtimoiy barqarorlik yuqori bo'lishini asoslab beradi. Bu yondashuv mahalla tizimida jamoatchilik ishtirokining muhimligini ko'rsatadi.

Mahalla institutining o'ziga xos xususiyatlari va uning ijtimoiy boshqaruvdagi roli bo'yicha o'zbek olimlaridan A. Vahobov va Sh. G'aniyev tadqiqotlarida mahalla jamiyatning asosiy ijtimoiy instituti sifatida aholining ijtimoiy himoyasi, bandligi hamda farovonligini ta'minlashda muhim rol o'ynashi ta'kidlanadi. Ular mahalla boshqaruvida iqtisodiy imkoniyatlarni kengaytirish ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlashga xizmat qilishini asoslab beradilar.

Shuningdek, mahalliy boshqaruv tizimida moliyaviy resurslarning o'rni bo'yicha olib borilgan tadqiqotlarda mahalla byudjetining mustaqilligi va resurslardan samarali foydalanish darajasi ijtimoiy xizmatlar sifati hamda aholi qoniqish darajasiga bevosita ta'sir ko'rsatishi qayd etiladi.

Biroq mavjud ilmiy adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, mahalla boshqaruvida moliyaviy erkinlik va ijtimoiy barqarorlik o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik masalasi ko'proq umumiy nazariy doirada o'rganilgan bo'lib, uni mahalla instituti misolida kompleks va tizimli yondashuv asosida tadqiq etish yetarli darajada rivojlanmagan. Shu sababli mazkur tadqiqot ushbu yo'nalishda mavjud ilmiy bo'shliqni to'ldirishga qaratilgan.

Tadqiqot metodologiyasi

Mazkur tadqiqotda mahalla boshqaruvida moliyaviy erkinlik va ijtimoiy barqarorlik o'rtasidagi bog'liqlikni aniqlash maqsadida tizimli hamda kompleks yondashuvdan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida taqqoslash, mantiqiy umumlashtirish, induksiya va deduksiya, shuningdek, tizimli tahlil usullari qo'llanildi.

Ilmiy adabiyotlar tahlili asosida nazariy qarashlar o'rganilib, mavjud yondashuvlar umumlashtirildi. Shu bilan birga, mahalla boshqaruvi amaliyoti hamda mavjud statistik ma'lumotlar asosida moliyaviy resurslar va ijtimoiy ko'rsatkichlar o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik tahlil qilindi.

Tadqiqot natijalarini asoslashda sifat va miqdoriy tahlil usullaridan foydalanilib, olingan xulosalar ilmiy mantiq asosida umumlashtirildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Mahalla boshqaruvida moliyaviy erkinlik va ijtimoiy barqarorlik o'rtasidagi bog'liqlikni o'rganish bugungi sharoitda alohida ahamiyatga ega. Chunki mahalla aholiga eng yaqin boshqaruv bo'g'ini sifatida ijtimoiy muammolarni aniqlash, aholining ehtiyojlarini o'rganish hamda ularni joyida hal etish imkoniyatiga ega. Biroq ushbu imkoniyatlarning amaliy natija berishi ko'p jihatdan mahallaning moliyaviy resurslarga egaligi, ulardan mustaqil va maqsadli foydalanish darajasi hamda moliyaviy qarorlarni qabul qilish vakolatlari bilan bog'liq.

Moliyaviy erkinlik mahalla boshqaruvida faqat mablag'larning mavjudligini emas, balki mavjud resurslarni mahalliy ehtiyojlarga mos ravishda taqsimlash, ijtimoiy loyihalarni moliyalashtirish, aholining zaif qatlamlarini

qo'llab-quvvatlash hamda hududiy tashabbuslarni amalga oshirish imkoniyatini ham anglatadi. Shu bois moliyaviy erkinlik darajasi yuqori bo'lgan mahallalarda ijtimoiy xizmatlar sifati, aholi bandligi, jamoatchilik faolligi va ijtimoiy barqarorlik ko'rsatkichlari nisbatan yuqori bo'lishi mumkin.

Mazkur bog'liqlikni tizimli baholash uchun moliyaviy mustaqillik, ijtimoiy xizmatlar sifati, aholi bandligi, ijtimoiy barqarorlik hamda aholi qoniqish darajasi kabi asosiy ko'rsatkichlar o'zaro solishtirildi. Ushbu ko'rsatkichlar mahalla boshqaruvida moliyaviy imkoniyatlarning kengayishi ijtimoiy muhitga qanday ta'sir ko'rsatishini aniqlash imkonini beradi.

1-jadval

Mahalla boshqaruvida moliyaviy erkinlik va ijtimoiy barqarorlik o'rtasidagi bog'liqlik

Ko'rsatkichlar	Past daraja	O'rta daraja	Yuqori daraja	Ta'sir tavsifi
Moliyaviy mustaqillik	Markazlashgan moliyalashtirish ustun	Qisman mustaqillik	Yuqori darajadagi mustaqillik	Moliyaviy erkinlik oshgani sari boshqaruv samaradorligi ortadi
Ijtimoiy xizmatlar sifati	Cheklangan	O'rtacha	Yuqori	Resurslar mavjudligi xizmat sifatini oshiradi
Aholi bandligi	Past	Barqarorlashgan	Yuqori	Mahalliy loyihalar orqali ish o'rinlari yaratiladi
Ijtimoiy barqarorlik	Zaif	Nisbatan barqaror	Barqaror	Ijtimoiy muammolar kamayadi
Aholi qoniqish darajasi	Past	O'rtacha	Yuqori	Boshqaruv samaradorligi bilan bevosita bog'liq

1-jadvalda keltirilgan ma'lumotlar mahalla boshqaruvida moliyaviy erkinlik darajasi bilan ijtimoiy barqarorlik ko'rsatkichlari o'rtasida bevosita bog'liqlik mavjudligini ko'rsatadi. Xususan, moliyaviy mustaqillik past bo'lgan sharoitda mahalla boshqaruvi ko'proq yuqori turuvchi organlar tomonidan ajratiladigan mablag'larga bog'liq bo'lib qoladi. Bu esa mahalliy muammolarni tezkor hal etish, aholining real ehtiyojlariga mos loyihalarni amalga oshirish hamda ijtimoiy xizmatlar sifatini oshirish imkoniyatlarini cheklaydi.

Moliyaviy mustaqillik o'rta darajada bo'lgan holatda mahalla ayrim ijtimoiy masalalarni mustaqil hal qilish imkoniyatiga ega bo'ladi. Biroq bu imkoniyatlar to'liq tizimli tus olmaganligi sababli ijtimoiy barqarorlikka ta'siri ham cheklangan bo'lishi mumkin. Bunday sharoitda mahalla tashabbuslari ayrim loyihalar doirasida namoyon bo'ladi, lekin uzoq muddatli ijtimoiy natijalar yetarli darajada kafolatlanmaydi.

Yuqori moliyaviy erkinlik esa mahallaga mavjud resurslarni aholining ehtiyojlari asosida mustaqil taqsimlash, ijtimoiy loyihalarni rejalashtirish va amalga oshirish, shuningdek, bandlik hamda ijtimoiy himoya choralarini kuchaytirish imkonini beradi. Natijada ijtimoiy xizmatlar sifati oshadi, yangi ish o'rinlari yaratiladi hamda aholining mahalla boshqaruviga bo'lgan ishonchi mustahkamlanadi.

Jadvaldan ko'rinadiki, ijtimoiy xizmatlar sifati bevosita moliyaviy resurslarning mavjudligi va ulardan samarali foydalanish bilan bog'liq. Mablag'lar yetarli hamda mustaqil boshqarilgan sharoitda ta'lim, sog'liqni saqlash, ijtimoiy yordam, obodonlashtirish va kommunal xizmatlar bilan bog'liq mahalliy tashabbuslarni qo'llab-quvvatlash imkoniyati kengayadi.

Aholi bandligi ko'rsatkichi ham moliyaviy erkinlik bilan uzviy bog'liqdir. Mahalla darajasida kichik biznes, kasanachilik, yoshlar va ayollar bandligini qo'llab-quvvatlashga qaratilgan loyihalarni moliyalashtirish imkoniyati mavjud bo'lsa, hududda ishsizlik darajasini pasaytirish hamda daromad manbalarini ko'paytirish imkoniyati ortadi.

Mazkur 1-rasmda keltirilgan model mahalla boshqaruvida moliyaviy erkinlik va ijtimoiy barqarorlik o'rtasidagi o'zaro bog'liqlikni tizimli hamda bosqichma-bosqich yondashuv asosida aks ettiradi. Rasmda ko'rsatilganidek, modelning boshlang'ich nuqtasi sifatida moliyaviy erkinlik olinib, u keyingi barcha ijtimoiy-iqtisodiy jarayonlarning asosiy drayveri sifatida talqin etiladi.

Modelning birinchi bosqichi – moliyaviy erkinlik – mahalla byudjetining mustaqilligi, mablag'larni shakllantirish va ulardan foydalanish vakolatlari bilan ifodalanadi. Ushbu bosqichda mahallaning moliyaviy imkoniyatlari qanchalik keng bo'lsa, uning boshqaruv qarorlarini mustaqil qabul qilish salohiyati ham shunchalik yuqori bo'ladi. Bu esa keyingi bosqichlarning samaradorligi uchun zarur asosni yaratadi.

1-rasm. Mahalla boshqaruvida moliyaviy erkinlik va ijtimoiy barqarorlik o'rtasidagi o'zaro bog'liqlik modeli

Ikkinchi bosqich – resurslardan samarali foydalanish – moliyaviy erkinlikning amaliy natijasi sifatida namoyon bo'ladi. Mablag'larning maqsadli taqsimlanishi, rejalashtirishning aniq yo'lga qo'yilishi, shaffoflik hamda hisobdorlik mexanizmlarining mavjudligi resurslardan foydalanish samaradorligini oshiradi. Aynan ushbu bosqichda moliyaviy imkoniyatlar real ijtimoiy natijalarga transformatsiyalanadi.

Uchinchi bosqich – ijtimoiy xizmatlar sifati oshishi – mahalla boshqaruvida moliyaviy resurslarning ijtimoiy yo'naltirilganligini ifodalaydi. Ta'lim, sog'liqni saqlash, ijtimoiy yordam, infratuzilma va boshqa xizmatlar sifatining yaxshilanishi bevosita moliyaviy resurslarning mavjudligi hamda ulardan oqilona foydalanish bilan bog'liq. Bu bosqich aholining kundalik hayot sifatiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

To'rtinchi bosqich – aholi farovonligi va bandlik – ijtimoiy xizmatlar sifati oshishining iqtisodiy va ijtimoiy natijalarini aks ettiradi. Yangi ish o'rinlarining yaratilishi, daromadlarning ortishi hamda ijtimoiy himoya darajasining kuchayishi mahalla aholisining umumiy farovonligini oshiradi. Bu esa, o'z navbatida, ijtimoiy muhitni barqarorlashtiruvchi muhim omil hisoblanadi.

Modelning yakuniy bosqichi – ijtimoiy barqarorlik – barcha oldingi bosqichlarning integratsiyalashgan natijasi sifatida shakllanadi. Ijtimoiy muhitning barqarorlashuvi, jamoaviy uyg'unlikning mustahkamlanishi, aholining davlat va mahalla institutlariga bo'lgan ishonchining ortishi hamda ijtimoiy muammolarning kamayishi ushbu bosqichning asosiy ko'rsatkichlari hisoblanadi.

Shuningdek, rasmda chap tomonda aks ettirilgan moliyaviy manbalar (mahalliy byudjet ajratmalari, soliqlar, homiylik mablag'lari, tadbirkorlik tushumlari va grantlar) modelning resurs bazasini tashkil etadi. Bu manbalar moliyaviy erkinlikning shakllanishida muhim rol o'ynaydi. O'ng tomonda berilgan natijalar bloki esa modelning yakuniy samaralarini – ijtimoiy xizmatlar sifatining oshishi, aholi qoniqishining ortishi, infratuzilmaning rivojlanishi va iqtisodiy o'sishni – tizimli ravishda ifodalaydi.

Umuman olganda, mazkur model mahalla boshqaruvida moliyaviy erkinlikni oshirish orqali ijtimoiy barqarorlikka erishishning mantiqiy va sabab-oqibat bog'liqligini aniq ko'rsatib beradi. Ushbu yondashuv nafaqat nazariy, balki amaliy jihatdan ham muhim ahamiyatga ega bo'lib, mahalla boshqaruvi samaradorligini oshirish, hududiy siyosatni takomillashtirish va ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishni ta'minlashda metodologik asos sifatida xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, mahalla boshqaruvida moliyaviy erkinlik ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashning muhim omillaridan biridir. Mahallaning moliyaviy imkoniyatlari kengaygani sari aholining real ehtiyojlarini aniqlash, ijtimoiy xizmatlarni yaxshilash, bandlikni qo'llab-quvvatlash hamda mahalliy tashabbuslarni amalga oshirish imkoniyati ortadi. Shu jihatdan moliyaviy erkinlik mahalla boshqaruvining nafaqat iqtisodiy asosi, balki ijtimoiy barqarorlikka olib boruvchi strategik boshqaruv vositasi sifatida namoyon bo'ladi.

Tadqiqot natijalari mahalla darajasida moliyaviy resurslardan samarali foydalanish, shaffoflik va hisobdorlikni kuchaytirish hamda jamoatchilik nazoratini rivojlantirish ijtimoiy ishonchni mustahkamlashini ko'rsatadi. Ayniqsa, mahalliy byudjet mablag'lari, homiylik, grantlar va tadbirkorlikdan tushadigan daromadlarni aniq ijtimoiy maqsadlarga yo'naltirish aholi farovonligini oshirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Shu asosda quyidagi takliflarni ilgari surish maqsadga muvofiq:

Birinchidan, mahallalarning moliyaviy vakolatlarini bosqichma-bosqich kengaytirish zarur. Bunda mahalla o'z hududidagi ustuvor ijtimoiy muammolarni mustaqil aniqlashi va mavjud resurslarni shu yo'nalishlarga yo'naltirish imkoniyatiga ega bo'lishi lozim.

Ikkinchidan, mahalla byudjeti mablag'laridan foydalanishda shaffoflik va jamoatchilik nazoratini kuchaytirish kerak. Mablag'larning shakllanishi, taqsimlanishi va sarflanishi bo'yicha ochiq axborot tizimini joriy etish aholining mahalla boshqaruviga bo'lgan ishonchini oshiradi.

Uchinchidan, mahalla darajasida ijtimoiy loyihalarni moliyalashtirish mexanizmlarini rivojlantirish maqsadga muvofiq. Xususan, bandlik, yoshlar va ayollar tadbirkorligi, ehtiyojmand oilalarni qo'llab-quvvatlash hamda infratuzilmani yaxshilashga qaratilgan loyihalarni ustuvor moliyalashtirish ijtimoiy barqarorlikni mustahkamlaydi.

To'rtinchidan, mahallalarning qo'shimcha moliyaviy manbalarini kengaytirish lozim. Homiylik mablag'lari, grantlar, mahalliy tadbirkorlik tashabbuslari va davlat-xususiy sheriklik elementlarini jalb qilish mahalla boshqaruvining iqtisodiy mustaqilligini kuchaytiradi.

Beshinchidan, mahalla boshqaruvida moliyaviy qarorlarning ijtimoiy natijadorligini baholash tizimini joriy etish zarur. Bunda aholi qoniqish darajasi, ijtimoiy xizmatlar sifati, bandlik ko'rsatkichlari hamda mahalliy muammolarning hal etilish darajasi asosiy mezonlar sifatida olinishi maqsadga muvofiqdir.

Umuman olganda, mahalla boshqaruvida moliyaviy erkinlikni kuchaytirish ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash, aholi farovonligini oshirish va hududiy rivojlanishni jadallashtirishning muhim sharti hisoblanadi. Ushbu yo'nalishdagi islohotlarning izchil amalga oshirilishi mahallani nafaqat ijtimoiy institut, balki mahalliy rivojlanishni boshqaruvchi faol iqtisodiy subyekt sifatida shakllantirishga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O'zbekiston Respublikasining 2013-yil 22-apreldagi "Fuqarolarning o'zini o'zi boshqarish organlari to'g'risida" O'RQ-350-son Qonuni. <https://lex.uz/ru/docs/-2156899>
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 21-dekabrda "Mahalla institutining jamiyatdagi rolini tubdan oshirish va uning aholi muammolarini hal etishda birinchi bo'g'in sifatida ishlashini ta'minlashga qaratilgan chora-tadbirlar to'g'risida" PF-209-son Farmoni. <https://lex.uz/uz/docs/-6705763?ONDATE=11.09.2025%2000>
3. Tiebout, Ch. M. A Pure Theory of Local Expenditures // Journal of Political Economy. – 1956. – Vol. 64, No. 5. – P. 416–424.
4. Oates, W. E. Fiscal Federalism. – New York: Harcourt Brace Jovanovich, 1972.
5. North, D. C. Institutions, Institutional Change and Economic Performance. – Cambridge: Cambridge University Press, 1990.
6. Putnam, R. D. Making Democracy Work: Civic Traditions in Modern Italy. – Princeton: Princeton University Press, 1993.
7. Musgrave, R. A. The Theory of Public Finance. – New York: McGraw-Hill, 1959.
8. Stiglitz, J. E. Economics of the Public Sector. – New York: W. W. Norton & Company, 2000.
9. World Bank. World Development Report 2004: Making Services Work for Poor People. – Washington, DC: World Bank, 2003.

muhandislik

& iqtisodiyot

ijtimoiy-iqtisodiy, innovatsion texnik,
fan va ta'limga oid ilmiy-amaliy jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir Alibekov

Sahifalovchi va dizayner: Abdurahmon Qurbonov

2026. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelmasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Muhandislik va iqtisodiyot" jurnali 26.06.2023-yildan
O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi
Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan
№S-5669245 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: №095310.

**Manzilimiz: Toshkent shahri Yunusobod
tumani 15-mavze 19-uy**

+998 93 718 40 07

<https://muhandislik-iqtisodiyot.uz/index.php/journal>

t.me/yait_2100